

VŠEOBECNÁ DEKLARACE LIDSKÝCH PRÁV

(zjednodušené znění)

1	Všichni lidé rodí se svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv.
2	Každý má všechna práva a všechny svobody, bez jakéhokoli rozlišování, zejména podle rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, majetku, rodu nebo jiného postavení.
3	Každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost.
4	Nikdo nesmí být držen v otroctví nebo nevolnictví; všechny formy otroctví a obchodu s otroky jsou zakázány.
5	Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.
6	Každý má právo, aby byla všude uznávána jeho právní osobnost/subjektivita.
7	Všichni jsou si před zákonem rovni a mají právo na stejnou ochranu zákona bez jakéhokoli rozlišování.
8	Každý má právo, aby mu příslušné vnitrostátní soudy poskytly účinnou ochranu.
9	Nikdo nesmí být svévolně zatčen, držen ve vazbě nebo vyhoštěn do vyhnanství.
10	Právo na spravedlivý a veřejný soudní proces.
11	Právo na to být považován za nevinného dokud není soudem prokázána vina.
12	Nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence, ani útokům na svou čest a pověst.
13	Právo volně se pohybovat a svobodně si volit bydliště uvnitř státu. Každý má právo opustit kteroukoli zemi, i svou vlastní, a vrátit se do své země.
14	Právo vyhledat si před pronásledováním útočiště v jiných zemích a požívat tam azylu.
15	Právo na státní příslušnost. Nikdo nesmí být svévolně zbaven své státní příslušnosti ani práva svou státní příslušnost změnit.
16	Právo na svobodný vstup do manželství a na založení rodiny.
17	Právo vlastnit majetek, kterého nikdo nemůže být svévolně zbaven.
18	Právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.
19	Právo na svobodu přesvědčení a projevu; toto právo zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky a bez ohledu na hranice.
20	Každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování.
21	Právo účastnit se vlády své země a právo účastnit se svobodných voleb.

22	Každý člen společnosti má právo na sociální zabezpečení a nárok na to, aby mu byla zajištěna hospodářská, sociální a kulturní práva.
23	Právo na práci za uspokojivých životních podmínek a právo zakládat odbory.
24	Každý má právo na odpočinek a na zotavení, zejména také na rozumné vymezení pracovních hodin a na pravidelnou placenou dovolenou.
25	Každý má právo na takovou životní úroveň, která by byla s to zajistit zdraví a důstojný život jeho i jeho rodiny; čítajíc v to potravu, šatstvo, bydlení, lékařskou péči a nezbytné sociální služby. Mateřství a dětství mají nárok na zvláštní péči a pomoc.
26	Každý má právo na vzdělání. Vzdělání nechť je bezplatné, alespoň v počátečních a základních stupních. Vzdělání má směřovat k rozvoji osobnosti, k posílení porozumění ve společnosti a k úctě k lidským právům.
27	Každý má právo účastnit se kulturního života společnosti, užívat plodů umění a vědeckého pokroku. Každý má právo na ochranu morálních a materiálních zájmů, které vyplývají z jeho vědecké, literární nebo umělecké tvorby (např. autorská práva).
28	Každý má právo na to, aby vládl takový sociální a mezinárodní řád, ve kterém by práva a svobody stanovené v této deklaraci byly plně uplatněny.
29	Každý má povinnosti vůči společnosti. Každý je při výkonu svých práv a svobod podroben jen zákonem stanoveným omezením za účelem zajistit uznání a zachovávání práv a svobod ostatních.
30	Nic v této deklaraci nemůže být vykládáno jako by dávalo komukoli jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů, které by směřovaly k potlačení některého z práv nebo některé ze svobod v této deklaraci uvedených.

POZNÁMKA:

Všeobecná deklarace lidských práv (VDLP) byla schválena Valným shromážděním OSN dne 10. prosince 1948. Jedná se o právně nezávazný dokument obsahující nejznámější katalog lidských práv a někdy bývá považována za nejvýznamnější dokument 20. století. Obsahuje 30 článků, které stanoví základní práva, která by měla být zaručena jednotlivými státy všem lidem na světě.

Všeobecná deklarace inspirovala nejen následný vznik již právně závazných mezinárodních úmluv chránících lidská práva, ale i jednotlivé státy, které do svých ústav začlenily své národní katalogy lidských práv. Mezi nimi nechybí ani Česká republika, a to díky naší Listině základních práv a svobod.

Věděli jste, že:

- Výročí přijetí VDLP (10. prosince) se každoročně slaví jako Den lidských práv?
- VDLP byla přijata po téměř 1 400 kolech hlasování o téměř každém slovu a větě?
- Mezi osmi státy, které se zdržely hlasování, bylo i tehdejší Československo?
- Do čela komise připravující deklaraci byla zvolena Eleanor Rooseveltová, vdova po bývalém prezidentovi Spojených států amerických?
- VDLP byla přeložena do téměř 350 jazyků a nářečí a podle Guinnessovy knihy rekordů jde o nejpřekládanější dokument světa?